

Neljapäev, 17. septembri 2009

Kasahstan - Jevgeni Žovtise juhtum

P7_TA(2009)0023

Euroopa Parlamendi 17. septembri 2009. aasta resolutsioon Jevgeni Žovtise juhtumi kohta Kasahstanis

(2010/C 224 E/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kasahstani ja Kesk-Aasia vabariikide kohta;
 - võttes arvesse oma 20. veebruari 2008. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasia strateegia kohta ⁽¹⁾;
 - võttes arvesse 23. juunil 2007 Euroopa Ülemkogu poolt vastu võetud Euroopa Liidu uut Kesk-Aasia partnerluse strateegiat;
 - võttes arvesse komisjoni Kesk-Aasia abistamise strateegiadokumenti aastateks 2007–2013;
 - võttes arvesse ELi – Kasahstani koostöönõukogu kümnenda istungi järeldusi;
 - võttes arvesse 31. märtsil 2008 Brüsselis toimunud kaheksanda ELi–Kasahstani parlamentaarse koostöökomisjoni koosoleku järeldusi;
 - võttes arvesse EÜ ja Kasahstani vahelist partnerlus- ja koostöölepingut ⁽²⁾, mis jõustus 1. juulil 1999. aastal;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5,
- A. arvestades, et ELi ja Kasahstani Vabariigi vahelised suhted ja koostöö muutuvad üha tihedamaks kõikidel tasanditel; arvestades, et Kasahstanil on Kesk-Aasias stabiilsuse ja julgeoleku saavutamises ning kogu piirkonna majandusarengus oluline roll;
- B. arvestades, et Kasahstan võtab 2010. aastal üle Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) eesistuja ülesanded; arvestades, et see positsioon toob riigi tähelepanu keskmesse ja suurendab selle vastutust demokraatia ja inimõiguste valdkonnas; arvestades, et OSCE on nõudnud Kasahstanilt enne juhatajarolli ülevõtmist demokraatlike reformide intensiivistamist;
- C. arvestades, et vaatamata sellele olulisele rahvusvahelisele ülesandele on viimastel kuudel Kasahstani riigisest olukorda varjutanud meediapiirangute karmistamine ning rida vaieldavaid süüdimõistmisi;
- D. arvestades, et 3. septembril 2009 mõisteti Kasahstani inimõiguste ja õigusriigi rahvusvahelise büroo direktor ja silmapaistev inimõiguste kaitsja Jevgeni Žovtis süüdi 26. juulil 2009 jalakäijale otsa sõitmisest ja viimase surma põhjustamises ning talle määrati karistuseks nelja-aastane vangistus;
- E. arvestades, et 27. juulil 2009 algatati politseijuurdlus ja Jevgeni Žovtis nimetati selles tunnistajaks; arvestades, et Žovtis muutus samas juurdluses kahtlusosaluseks 28. juulil 2009, kuid tema õigusnõustajaid teavitati sellest muutusest alles 14. augustil 2009, mis on vastuolus Kasahstani seadustega;

⁽¹⁾ ELT C 184 E, 6.8.2009, lk 49.

⁽²⁾ ELT L 196, 28.7.1999, lk 3.

Neljapäev, 17. septembri 2009

- F. arvestades, et OSCE Demokraatlike Institutsioonide ja Inimõiguste Büroo esindaja märkis, et vaieldavate menetlustega võidi rikkuda Žovtise õigust õiglasele kohtumõistmisele, mille tagavad Kasahstani põhiseadus, riigi kohustused OSCE ees ning rahvusvahelised põhinormid;
- G. arvestades, et Žovtis kirjeldas eelnevalt OSCE koosolekul üksikasjalikult Kasahstani toimuvaid inimõiguste rikkumisi, mis seavad kahtluse alla selle riigi sobivuse juhtida demokraatlike põhimõtete austamisele pühendunud organisatsiooni;
- H. arvestades, et varemgi on väljendatud muret teiste Kasahstani inimõiguste kaitsjate, sealhulgas Ramazan Jesergepovi ja Sergei Duvanovi kohtuprotsesside ja nendele järgnenud vangistamiste pärast;
- I. arvestades, et 2008. aasta juunis ja taas kord 2009. aasta mais lubas Kasahstani välisminister Marat Tahzin eelseisvat OSCE eesistumisperioodi silmas pidades edusamme inimõiguste tugevdamisel ja järgimisel Kasahstani;
- J. arvestades, et ELi-Kasahstani partnerlus- ja koostöölepingu artiklis 2 nõutakse demokraatia ning rahvusvahelise õiguse põhimõtete ja inimõiguste austamist,
1. seadmata küsimärgi alla iga demokraatliku süsteemi võtmelemendiks olevat sõltumatut kohtusüsteemi, väljendab sügavat muret traagilise liiklusõnnetuse uurimise ja sellele järgneva Žovtise kohtuprotsessi läbiviimise viisi pärast ning juhib tähelepanu väidetele, et tema kaitseks antud tõendeid kohtuprotsessi ajal ei arvestatud;
 2. kutsub Kasahstani ametivõime üles korraldama viivitamata ning läbipaistvuse ja õigusriigi põhimõtteid täielikult järgides uut põhjalikku ja õiglast õnnetusega seotud asjaolude uurimist ning vaatama vastavalt sellele läbi Jevgeni Žovtise süüdimõistvat otsust ja karistust;
 3. nõuab tungivalt, et Kasahstani ametiasutused annaksid ametlikult üksikasjalikku teavet Jevgeni Žovtise juhtumi kohta ning tagaksid talle seadustele vastava menetluse, sealhulgas õiguse kohtuotsus vastavalt Kasahstani seadustele edasi kaevata;
 4. juhib tähelepanu tõsistele kahtlustele, mida inimõiguste organisatsioonid väljendasid Kasahstani valitsuse edusamme töötava lubaduse ehtsuse kohta, kui 2007. aastal kuulutati välja otsus anda riigile OSCE eesistujaroll, ning ootab Kasahstani ametivõimudelt pingutusi tõeliste edusammude tegemiseks demokraatia ja inimõiguste valdkonnas, enne kui riik võtab üle OSCE eesistujarolli;
 5. kutsub komisjoni üles suurendama selles valdkonnas ELi abi ja koostööd Kasahstaniga, et valmistada Kasahstani valitust paremini ette selle olulise rahvusvahelise ülesande täitmiseks;
 6. nõuab tungivalt, et nõukogu tõstataks selle juhtumi kindlalt Kasahstani ametivõimudega ning käsitleks Jevgeni Žovtise juhtumit eelkõige ELi-Kasahstani vahelise inimõiguste dialoogi raames, mille teine voor on planeeritud 21. oktoobriks 2009, ning ELi-Kasahstani koostöönõukogu istungil 2009. aasta novembri keskel;
 7. nõuab tungivalt, et komisjon suurendaks toetust demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi raames Kasahstani läbiviidavatele projektidele ja programmidele;
 8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ÜRO peasekretärile, ELi eriesindajale Kesk-Aasias, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, Euroopa Nõukogule ning Kasahstani parlamendile, valitsusele ja presidendile.
-